

El *saüc*(ALDC, V, 1205. El *saüc*)

El *saüc* (*Sambucus nigra*) és un arbust de la família de les caprifoliàcies que fa flors en umbel·les (*raïms de saüc* 27), d'olor forta, que donen fruits menuts i negres. El nom deriva del llat. tardà SABŪCUS, var. de SAMBŪCUS, aquest pres del gr. SAMBUKE 'flauta', perquè de les seves tiges es feia antigament aquest instrument (cf. it. *sambuco*). En el comentari dels significants, quan el resultat és *flor de saüc*, per la utilització que es fa en medicina d'aquesta part de la planta, hem prescindit del nucli.

El der. més etimològic és *sabuc* (d'un anterior *sabug), compartit amb l'oc., amb els der. *sabuquer* i *sabuquera* 17, 120, formats amb el suf. -er, -era (< -ARIU, -ARIA), propi de fitònims. En canvi, *saüc* ha sofert la caiguda de la -b- (o -v-) intervocàlica en contacte amb una vocal velar (cf. SABŪRRA > *saorra* > *sorra*, *HABUTU > ant. *haüt* 'hagut', etc.), com passa en *suc* 60, 71, a més, amb reducció del hiat; *saü* 67, 148, amb caiguda de l'oclusiva final; els aragonesitzants *saüco* 87, 100, 162, *saucó* 160, amb desplaçament de l'accent, i els der. *saüquer* (sovint realitzat

amb diftong, *saüquer*), *suaquer* 31, 46, 52, 55, 60 (var. palatalitzada *xuaquer* 51), amb metàtesi, i *suquer* 52, 66 (< *suuquer* 59), amb monoftongació de *au* en *u* (cf. Veny, 2013 b), com ha passat amb la var. sonoritzada, *suguer* 34, 39 i amb la var. *salguer* 38, que és ultracorrecció de *saüquer. *Saüquera* 132, 151 fa parella amb *sabuquera* i *sauquero* 94 té el sufix de matriu aragonesa.

L'isolat *pudoler* 105 deu referir-se al *saüc pudent* o *évol* (*Sambucus ebulus*), també de la família de les caprifoliàcies; per tant, der. de *púdol* (< *púdou* < *púdeu* < PUTĪDU).

Des d'una perspectiva geolingüística, notem que *saüc* (i var.) s'ha mantingut sobretot referit a la flor de l'arbust, mentre que el nom d'aquest s'ha reforçat amb el sufix propi de plantes, *saüquer* (i var.). *Sabuc* i *sabuquer* es concentren sobretot en el cat. sept.

Són mots normatius *saüc*, *saüquer* i *saüquera*, des del DOrt, 1917; el DIEC₁, 1995 va introduir *sabucar* "saücar, lloc poblat de saücs", però, estranyament, no *sabuc*; recentment, *sabucar* ha desaparegut del DIEC₂, 2007.

